ГРОМАДСЬКІСТЬ ЗА ДЕМОКРАТИЗАЦІЮ

ІНСТИТУТ ЕКОНОМІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ ТА ПОЛІТИЧНИХ КОНСУЛЬТАЦІЙ

ПРЯМУЄМО РАЗОМ

ПРОЕКТ ФІНАНСУЄТЬСЯ ЄВРОПЕЙСЬКИМ СОЮЗОМ

ПРОСТІР МОЖЛИВОСТЕЙ

ВЗАЄМОДІЯ ГРОМАДСЬКОСТІ ТА ВЛАДИ у 2020 році

Аналітичний звіт

ВСТУП

2020 рік змінив життя українців. Зміни в першу чергу були пов'язані з пандемією COVID-19, адже карантинні заходи часто обмежували права і можливості людей в різних сферах життя.

В цьому дослідженні ми намагалися з'ясувати яким чином ситуація з COVID-19 вплинула на взаємодію населення і влади в регіонах. При цьому враховувались: триваюча децентралізація, місцеві вибори 2020 і інші фактори, що важливі для розвитку демократії в громадах.

За основу взято думку про те, що події 2020 року змінили можливості доступу населення до органів влади та впливу на їх рішення, певним чином обмежили їх права на участь в управлінні державою. Це стало викликом, реагування на який показало спроможність влади в регіонах підтримувати демократію і права людей в складні часи.

Мета дослідження – посилити можливості регіональних організацій громадянського суспільства (далі - ОГС) у процесах демократизації через виявлення і використання інструментів впливу на владу, покращення комунікації з владою і вироблення універсальних практик взаємодії.

Дослідження проводилось в Донецькій, Житомирській, Львівській, Одеській, Рівненський, Хмельницькій областях та місті Києві.

ПІД ЧАС ДОСЛІДЖЕННЯ:

1. вивчалися зміни в комунікації влади на місцевому, регіональному рівнях в Україні в умовах пандемії COVID-19, активності влади в соціальних мережах, канали зворотного зв'язку з владою для громадян, зміни в проведенні особистого прийому громадян тощо;
2. розглядалися проведення засідань громадських рад в регіонах, їх формату (онлайн чи офлайн), кількості учасників засідань та засідань за рік, можливості для громадян дивитися засідання громадських рад онлайн, публікацій протоколів засідань і фінальних рішень засідань громадських рад на сайті місцевої влади чи громадської ради;
3. досліджувалися статути громад на предмет наявності особливих повноважень для громадських рад, а також щодо проведення дистанційних зустрічей чи засідань;
4. вивчалася періодичність звернення ОГС до органів місцевої чи регіональної влади, органів місцевого самоврядування, формат і канали спілкування з владою, їх ефективність, зацікавленість влади в зворотному зв'язку, проблеми спілкування з владою тощо.

МЕТОДИКА ДОСЛІДЖЕННЯ

Для виконання завдань дослідження були поєднані наступні інструменти:

- аналіз документів - здійснювався аналіз відповідей на запити та документів, що були надані разом з відповідями, а також документів, що розміщені у відкритому доступі;
- напівструктуровані опитування – проведення опитувань (глибинних інтерв'ю) представників організацій громадянського суспільства, членів громадських рад;
- аналіз інформації у відкритих джерелах, включаючи: публікації повідомлень на інтернет-ресурсах органів влади й місцевого самоврядування, інформація в ЗМІ щодо реагування на рішення влади, дані соціальних мереж органів влади тощо.

Для збору даних були направлені запити про надання публічної інформації до 117 владних суб'єктів. Отримані відповіді від 101. Здійснювався аналіз інформації, яка міститься на сторінках вказаних суб'єктів в мережі Інтернет, в соціальних мережах, включаючи Facebook.

Було проведено інтерв'ю з 36 представниками організацій громадянського суспільства, 77 членами громадських рад.

В результаті дослідженням було охоплено наступні владні суб'єкти.

1. Рівненська область:

Рівненська обласна рада, Рівненська обласна державна адміністрація, Рівненська міська рада, Дубенська районна державна адміністрація, Рівненська районна рада, Рівненська районна державна адміністрація, Сарненська районна рада, Сарненська районна державна адміністрація, Вараська територіальна громада, Радивилівська територіальна громада, Малинська територіальна громада.

2. Донецька область:

Донецька обласна державна адміністрація, Краматорська міська рада, Бахмутська районна рада, Бахмутська районна державна адміністрація, Волноваська районна рада, Волноваська районна державна адміністрація, Краматорська районна рада, Краматорська районна державна адміністрація, Маріупольська районна рада, Маріупольська районна державна адміністрація, Покровська районна рада, Покровська районна державна адміністрація, Бахмутська територіальна громада Бахмутського району, Вугледарська територіальна громада Волноваського району, Лиманська територіальна громада Краматорського району, Мангушська територіальна громада Маріупольського району, Курахівська територіальна громада Покровського району.

3. Житомирська область:

Житомирська обласна рада, Житомирська обласна державна адміністрація, Житомирська міська рада, Житомирська районна державна адміністрація, Житомирська районна рада, Коростенська районна державна адміністрація, Коростенська районна рада, Новоград-Волинська районна рада, Новоград-Волинська районна державна адміністрація, Бердичівська районна рада, Радомишльська територіальна громада / Радомишльська міська рада Житомирського району, Баранівська об'єднана територіальна громада / Баранівська міська рада Новоград-Волинського району, Овруцька міська об'єднана територіальна громада / Овруцька міська рада Коростенського району, Гришковецька територіальна громада / Гришковецька селищна рада Бердичівського району, Райгородська сільська об'єднана територіальна громада / Райгородська сільська рада Бердичівського району.

4. Львівська область

Львівська обласна рада, Львівська обласна державна адміністрація, Львівська міська рада, Дрогобицька районна рада, Дрогобицька районна державна адміністрація, Золочівська районна рада, Золочівська районна державна адміністрація, Львівська районна рада, Самбірська районна рада, Самбірська районна державна адміністрація, Стрийська районна рада, Стрийська районна державна адміністрація, Червоноградська районна рада, Яворівська районна рада, Яворівська районна державна адміністрація, Меденицька територіальна громада Дрогобицького району, Буська територіальна громада Золочівського району, Ходорівська територіальна громада Стрийського району, Радехівська територіальна громада Червоноградського району, Мостицька територіальна громада Яворівського району.

5. Одеська область:

Одеська обласна державна адміністрація, Одеська обласна рада, Одеська міська рада, Березівська районна рада, Березівська районна державна адміністрація, Білгород-Дністровська районна рада, Білгород-Дністровська районна державна адміністрація, Болградська районна рада, Болградська районна державна адміністрація, Ізмаїльська районна рада, Ізмаїльська районна державна адміністрація, Одеська районна рада, Одеська районна державна адміністрація, Подільська районна державна адміністрація, Роздільнянська районна рада, Роздільнянська районна державна адміністрація, Кубійська територіальна громада Болградського району, Кілійська територіальна громада Ізмаїльського району, Дальницька територіальна громада Одеського району, Балтська територіальна громада Подільського району, Затишанська територіальна громада Роздільнянського району.

6. Хмельницька область

Хмельницька обласна рада, Хмельницька обласна державна адміністрація, Хмельницька міська рада, Шепетівська районна рада, Шепетівька районна державна адміністрація, Кам'янець-Подільська районна рада, Кам'янець-Подільська районна державна адміністрація, Хмельницька районна рада, Хмельницька районна державна адміністрація, Дунаєвецька міська територіальна громада, Нетішинська територіальна громада, Красилівська територіальна громада.

7. Місто Київ:

Київська міська державна адміністрація, Голосіївська районна державна адміністрація, Дарницька районна державна адміністрація, Деснянська районна державна адміністрація, Дніпровська районна державна адміністрація, Оболонська районна державна адміністрація, Печерська районна державна адміністрація, Подільська районна державна адміністрація, Святошинська районна державна адміністрація, Солом'янська районна державна адміністрація, Шевченківська районна державна адміністрація.

РОЗДІЛ 1.
Публічна комунікація влади в умовах COVID-19

Розглядаючи публікації в ЗМІ, інформацію, що оприлюднювали органи місцевої влади та самоврядування в регіонах можна встановити як влада реагує на кризисні умови, створені COVID-19, якою є реакція населення регіону на дії влади, а також які зміни відбулися при здійсненні владою комунікації з жителями регіону.

Далі подана інформація щодо особливостей досліджених регіонів, результати аналізу комунікації влади та впливу комунікацій на взаємодію з населенням.

1.1. Рівненська область. Комунікації влади в умовах COVID-19

Особливості регіону:

1. Велика територія із низьким показниками урбанізації.
2. Значний відсоток віруючих людей серед населення, значний вплив церкви.
3. Значна частина населення області працює за кордоном.
4. Адекватна команда в медичному секторі області.
5. Активне громадянське суспільство, до якого дослухається влада.

Зміни комунікації через COVID-19

1. Головний санітарний лікар вдавався до науково аргументованих заходів, включаючи запровадження стандартів інфекційної безпеки для організацій та установ критичної інфраструктури, що досить гарно сприймалося населенням. Це також дозволило місцевій владі вільно ставилися до запровадження і скасування обмежуючих заходів для підприємств і установ.
2. Обмежувальні заходи запроваджувалися владою до їх введення на державному рівні, однак, це не викликало значного супротиву місцевого населення.
3. Влада (міська, обласна) активно співпрацювала з місцевим бізнесом через що були спільно напрацьовані принципи роботи в період карантину.
4. Влада одна з перших запустила єдину телефонну лінію щодо протидії COVID-19, оперативно було прийнято рішення щодо закриття всіх громадських приймалень по лінії ОДА
5. Місцеві ради не скасовували засідання, використовуючи заходи захисту під час їх проведення, інколи проявляли креативність, проводячи засідання на свіжому повітрі.
6. Влада активно використовувала духовенство, релігійних лідерів у комунікації з мешканцями, це забезпечило підтримку рішень щодо запровадження карантинних обмежень.

7. Влада вводила карантинні обмеження в транспортній сфері. Повністю не зупинялися, але запроваджувалися години перевезень і обмеження по кількості. В той же час через велику територію із досить низьким показниками урбанізації виник транспортний колапс.
8. Певні проблеми в отриманні державних сервісів також виникли у людей, які працювали за кордоном та почали активно поверталися до дому через запровадження карантину в інших країнах.
9. Місцеві ЗМІ проявляли досить значну увагу темі COVID-19 (березень-травень до 40% всіх публікацій).

В цілому, мешканці регіону досить дисципліновано виконували правила карантину (область увійшла в п'ятірку лідерів за цим показником). Варто говорити, що цьому сприяли дії влади.

1.2. Донецька область. Комунікації влади в умовах COVID-19

Особливості регіону:

1. Лінія розмежування, наявність окупованих територій де хвороба не контролюється.
2. Скупчення людей через військові дії в одному місці.
3. Наявність значної кількості міжнародних місій, гуманітарних проєктів.
4. Інформаційна агресія ворога з використанням теми COVID-19.
5. Велика кількість людей з особливими життєвими обставинами (переселенці, жителі окупованих територій).

Зміни комунікації через COVID-19

1. Важливим аспектом управління регіоном є його організація спираючись на безпекову складову (створення військово-цивільних адміністрацій). Це передбачає згортання окремих інститутів місцевого самоврядування і інший формат комунікацій з населенням.
2. Внаслідок російської агресії звична система логістичного сполучення, перевезення товарів і людей була зруйнована. З'явилися логістичні провали. Це потребувало особливою уваги влади для боротьби з COVID-19.
3. Тема COVID-19 активно використовувалася Росією для інформаційної агресії та підбурювання людей. Місцева влада спільно із СБУ активно комунікувала для протидії таким атакам і заспокоювала людей.
4. Влада оперативно доопрацьовувала і вводила в експлуатацію цифрові рішення пов'язані із наданням держаних адміністративних послуг. У період з квітня 2019 року по грудень 2020 року на Донеччині розпочали надання адміністративних послуг 6 ЦНАП (Андріївська, Званівська, Олександрівська, Сіверська, Соледарська, Часовоярська ТГ); 3 віддалені робочі місця адміністраторів ЦНАП (у м. Маріуполь – Соціальний офіс «Мультицентр», у селі Золотий Колодязь Шахівської сільської ТГ, у селі Переїзне Званівської сільської ТГ). 17 громад отримали мобільні офіси для забезпечення доступності до якісних адміністративних послуг шляхом виїзного обслуговування та надання послуг мешканцям віддалених територій.

5. Влада намагалася ефективно регулювати питання перетину лінії розмежування, однак на початку започаткування карантинних обмежень пункти перетину лінії розмежування були паралізовані. Крім того, відбувався значний періодичний наплив мешканців з окупованих територій, що призводило до великих навантажень на пункти перетину та банківсько-фінансові установи.
6. Суттєво вплинуло на комунікацію влади і населення активна робота в регіоні міжнародних організацій які підтримували також місцеві проєкти. Це збільшувало рівень сприйняття владою громадянського суспільства, забезпечувало розвиток національних організацій, сприяло співпраці з владою. Однак, впровадження карантинних обмежень також паралізувало роботу гуманітарних місій та організацій в регіоні (інколи - виїзд іноземних фахівців з України).
7. Всі органи влади, не пов'язані з безпековою сферою, досить оперативно перейшли на онлайн режим роботи: соціальні послуги, взаємодія із бізнесом, освіта, культура, спорт тощо.

Регіональна влада досить ефективно працювала з населенням, в тому числі в умовах запровадження карантинних обмежень. Вплинуло на це значною мірою наявність міжнародних місій та проєктів.

1.3. Житомирська область. Комунікації влади в умовах COVID-19

Особливості регіону:

1. Відносно низький рівень урбанізації території.
2. Команда в медичному секторі, що не спромоглася вжити адекватних дій.
3. Активні ОГС, які не дочекавшись ефективних дій влади запускали потрібні проєкти (Житомирська волонтерська ініціатива, Безпечна школа, протиепідеміологічні протоколи на підприємствах, допомога населенню, транспортне забезпечення тощо).

Зміни комунікації через COVID-19

1. Обласна влада вжила ряд обмежувальних заходів у зв'язку із запровадженням карантину: створювалися та оприлюднювалися телефони "гарячої лінії", обмежувався у часі графік прийому громадян, графік переформатовувався відповідно до реалій, у період загострення обмежуючих заходів (квітень-травень, жовтень-листопад) – діяльність окремих органів в режимі офлайн припинялась, відтерміновувалися/ скасовувалися проведення сесій обласної ради, відтерміновувалися/ переносилися в онлайн формат робота депутатських комісій, скасовувався особистий прийом громадян.
2. Міська влада виявилась інституційно більш готовою до змін та роботи в умовах карантинних обмежень: посилена співпраця з ОГС, окремий режим роботи з представниками бізнесу (запровадження компенсацій), змінюється форма організації роботи виконкому (закритий режим, запровадження повністю дистанційних форм роботи), представники соціальних служб адресно працюють із цільовими аудиторіями, запроваджуються цифрові технології у комунікації влади з громадянами. Депутатські комісії оперативно переходять на дистанційну роботу, в онлайн режим переходить наради інвесторів та бізнес-форуми, розширюється час роботи центрів надання адміністративних послуг.

3. Перша хвиля карантинних обмежень без відповідної комунікаційної стратегії влади призвела до зростання протестних настроїв у середовищі малого бізнесу та у населення.
4. Жорсткі обмежуючі заходи березня-квітня фактично паралізували роботу органів влади, що спричинило до залучення благодійників для задоволення потреб людини (харчування, лікування, пересування).
5. Відсутність ефективної комунікації з боку влади, замінялись прямою соціальною допомогою окремим соціально вразливим верствам населення, а також виплаті одноразової допомоги представниками малого та середнього бізнесу
6. Місцеві депутати приймали нераціональні рішення - від виділення матеріальної допомоги китайським містам, що постраждали від COVID-19, до фінансування дезінфекції доріг і тротуарів. Комунальні підприємства придбавали непотрібне обладнання.
7. Місцева влада, не очікуючи розпоряджень від центральної влади, спільно з бізнесом пішли шляхом розробки власної комунікаційної моделі. Як приклад - впровадження протоколів протиепідеміологічної безпеки для підприємств критичної інфраструктури.
8. Запровадження карантинних обмежень призвело до пожвавлення розвитку цифрових технологій у взаємодії органів влади з громадянами.

Варто вказати на певну неефективність роботи місцевих органів у форматі G2C. Зокрема, рішення влади призводили до зростання протестних настроїв.

1.4. Львівська область. Комунікації влади в умовах COVID-19

Особливості регіону:

1. Значна частина представників малого та середнього бізнесу залежні від туристичної сфери.
2. Прикордонний регіон, що першим приймав громадян, які поверталися із країн, що вже запровадили карантин.
3. Наявність внутрішньої конкуренції між обласною та міською владою.
4. Велика кількість місцевих жителів працюють за кордоном.

Зміни комунікації через COVID-19

1. Протягом весни-літа, на початку спалаху пандемії, карантинні обмеження не були впроваджені в регіоні в повну силу. В той же час, ситуативні спалахи захворювання на окремих локаціях призводили до досить жорсткого транспортного блокування.
2. На початку впровадження карантинних обмежень місцева влада не змогла достатньо ефективно налагодити роботу із працівниками транспортної сфери та з питань в'їзду громадян України, що поверталися з-за кордону.
3. Всі органи влади області досить динамічно перейшли на онлайн режим роботи: соціальні послуги, взаємодія із бізнесом, освіта, культура, спорт тощо. Перші регіональні «гарячі лінії» щодо протидії COVID-19 повноцінно запрацювали наприкінці березня.

4. Роботи депутатських комісій, сесії рад не були повноцінно переведені в онлайн формат.
5. Спалах пандемії суттєво пришвидшив реалізацію IT-рішень, включаючи взаємодію влади та громадян завдяки успішно розвиненому IT-кластеру в регіоні (один з найпотужніших в Україні).
6. Запрацювали нові цифрові механізми комунікації (на рівні області), на рівні міста ці механізми були запущені раніше.
7. Існуюча внутрішня конкуренція між обласною та міською владою, у тому числі і в контексті боротьби із COVID-19, стимулювала владу до пошуку вдалих рішень для отримання підтримки населення. Зокрема, міський голова Львова демонстрував більше «дисидентство» і виступав за пом'якшення обмежуючих санкцій з метою підтримки малого і середнього бізнесу. Це сприяло консолідації бізнесу для подальшого забезпечення закладів охорони здоров'я засобами протидії COVID-19.
8. Запровадження карантинних заходів досить болісно вдарило по малому і середньому бізнесу, орієнтованому на туризм. Разом з тим влада стала на бік бізнесу та призупиняла запровадження окремих обмежень.

Львівщина відрізняється досить складною ситуацією, пов'язаною з поверненням людей з-за кордону та орієнтованістю бізнесу на туристичний напрям. Однак, влада досить ефективно долала труднощі, беручи на себе відповідальність за власні рішення й отримувала підтримку населення.

1.5. Одеська область. Комунікації влади в умовах COVID-19

Особливості регіону:

1. Курортна орієнтованість регіону. Це відбивається на кількості відвідувань міст області і на дотриманні карантинного режиму.
2. Потужна портова інфраструктура, що не може не підвищувати ризики перенесення інфекційних хвороб.
3. Зміна керівників ОДА.
4. Високі показники діджиталізації.

Зміни комунікації через COVID-19

1. Влада досить активно перейшла на дистанційний формат роботи в умовах карантинних обмежень.
2. Запрацювали нові цифрові механізми комунікації як на рівні області, так і на рівні міста. Однак, повноцінної діджиталізації сервісів не відбулося. Основна форма роботи дистанційно – листування електронною поштою та телефонні консультації.
3. Була відмінена практика особистих прийомів громадян чиновниками та депутатами рад різних рівнів.
4. Головна увага місцевої влади була зосереджена на трансформації освітнього та медичного кластеру регіону.

5. Відбувався перехід місцевих рад до роботи в дистанційному форматі. Основні затримки були з переходом до дистанційної форми депутатами міської ради Одеси.
6. В області один із найвищих показників децентралізації у південному регіоні України. Лідери ОТГ більш динамічно підлаштувалися під особливості роботи в умовах карантинних обмежень через COVID-19.

1.6. Хмельницька область. Комунікації влади в умовах COVID-19

Особливості регіону:

1. Велика кількість місцевих жителів працюють за кордоном
2. Політична нестабільність – під час карантину був змінений керівник ОДА), конфлікти між різними групами впливу.
3. Відсутність власних цифрових рішень.

Зміни комунікації через COVID-19

1. Протягом перших 2 місяців карантину (березень-квітень) місцева влада демонструвала певну розгубленість при реагуванні на нові виклики.
2. На початковій стадії карантину керівництво області працювало повністю в контексті загальноукраїнського порядку денного.
3. Підприємці фактично були залишені сам на сам із проблемами призупинення ділової активності без попередніх роз'яснень.
4. Особливою проблемою був колапс у системі транспортних перевезень.
5. Велика частка населення регіону працює за кордоном. Під час пандемії ці люди активно поверталися до дому, зазнаючи певних проблем з отриманням державних сервісів.
6. В області не запроваджувалися локальні цифрові рішення, максимального поширення зазнавали загальноукраїнські проєкти, що координувало Міністерства цифрової трансформації.
7. Команда міського голови Хмельницька перейняла досвід інших міст щодо протоколювання роботи підприємств критичної інфраструктури, в тому ж числі ринків, транспорту тощо.
8. Обласна влада досить оперативно запустила перші «гарячі» телефонні лінії (на 2-й день після запровадження карантину).

1.7. Місто Київ. Комунікації влади в умовах COVID-19

Особливості регіону:

1. Високі темпи діджиталізації управлінських процесів.
2. Концентрація ресурсів країни, наявність грошових ресурсів для вибудови системи протидії COVID-19, потужна мережа медичних закладів.
3. Велике місто з досить щільним населенням, значний рух населення з різних куточків країни.

Зміни комунікації через COVID-19

1. Міський голова столиці став основним спікером на тему COVID-19, використовуючи тему як інструмент для політичної комунікації. Громадяни
2. могли отримати повну інформацію про перебіг життя в столиці через використання різних інструментах комунікації: від основних соціальних мереж (Facebook, YouTube) до традиційних медіа.
3. Найбільшим випробуванням для Києва стало обмеження транспортного сполучення. Це призвело до зростання кількості приватних автомобілів і погіршення трафіку в місті. Запровадження спецперепусток себе не виправдало, адже частими були випадки підробки спецперепусток.
4. Велику підтримку місцевій владі надав київський бізнес, який оперативно сформував волонтерський штаб, що діяв до другої хвилі COVID-19 восени 2020 року.
5. Система роботи соціальних органів Києва у великій мірі витримала навантаження. Цьому сприяла розгалуженість структури на місцях (по районах), а також нехтування окремими правилами інфекційної безпеки.
6. Офіційний портал Києва https://kyivcity.gov.ua суттєво розширив перелік цифрових послуг, додавши можливість не тільки сплати комуналки, але й нарахування субсидій, виплати допомоги для бізнесу, що постраждав внаслідок карантину тощо. Відвідуваність порталу також суттєво збільшилась.
7. Наприкінці 2020 року був запущений мобільний додаток «Київ Цифровий», що передбачав надання специфічних послуг.
8. Відбулася оптимізація проєкту «Електронна картка киянина». 22% поїздок у комунальному транспорті було куплено через мобільний додаток.
9. З'явилися нові комунікаційні канали комунальних установ та підприємств (від YouTube-інструкцій, до Viber-каналів, Skype тощо).
10. З березня розпочалися обмеження у роботі київських ЦНАПів.
11. Починаючи з червня, змінено режим роботи КМДА та районних адміністрацій.
12. З кінця березня сесійні засідання та робота депутатських комісій переводиться в онлайн режим.

Київ досить ефективно долав наслідки карантинних обмежень, пов'язаних з COVID-19, запроваджуючи різні цифрові рішення та вибудовуючи гарну комунікацію з населенням і бізнесом.

РОЗДІЛ 2.
Місцева влада в соціальних мережах

1. Рівненська область

З 11 досліджених владних суб'єктів (місцеві органи державної влади, органи місцевого самоврядування, територіальні громади): 10 мають сторінки в соціальній мережі Facebook, 2 суб'єкти – власний канал в YouTube, 2 суб'єкти – в Telegram.

10 владних суб'єктів з 11 досліджених ведуть активний контент в соціальній мережі Facebook – пости публікуються практично кожного дня.

Рівень реагування на контент – від 6 до 140, здебільшого близько 20 реагувань.

Відсоток людей, які вподобали сторінки влади в соціальній мережі Facebook в середньому становить 2,08% від загальної кількості населення відповідної адміністративно-територіальної одиниці, 2,3% населення стежать за активностями на сторінках в соціальних мережах. Більше за середній показник охоплення наявне у Радивилівської територіальної громади (6%), Малинської територіальної громади (група у Facebook, 4%), Рівненської міської ради (3%), Рівненської районної державної адміністрації (2,9%).

2. Донецька область

З 17 досліджених владних суб'єктів: 15 мають сторінки в соціальній мережі Facebook, 1 суб'єкт – власний канал в Telegram (Донецька обласна державна адміністрація).

15 владних суб'єктів, що мають сторінки в Facebook ведуть активний контент – пости публікуються практично кожного дня, 2 суб'єкти - 2-3 рази на тиждень).

Рівень реагування на контент – здебільшого близько 20 осіб.

Відсоток людей, які вподобали сторінки влади в соціальній мережі Facebook в середньому становить 0,8% від загальної кількості населення відповідної адміністративно-територіальної одиниці, 1% населення стежать за активностями на сторінках в соціальних мережах. Більше за середній показник охоплення наявне у Бахмутської територіальної громади (2,9%), Курахівської територіальної громади (4,2%).

3. Житомирська область

З 15 досліджених владних суб'єктів: 14 мають сторінки в соціальній мережі Facebook, 1 суб'єкт – власний канал в YouTube (Житомирська обласна рада).

11 владних суб'єктів, що мають сторінки в Facebook ведуть активний контент – пости публікуються щоденно).

Рівень реагування на контент – здебільшого близько 20 осіб.

Відсоток людей, які вподобали сторінки влади в соціальній мережі Facebook в середньому становить 3,6% від загальної кількості населення відповідної адміністративно-територіальної одиниці, 3,9% населення стежать за активностями на сторінках в соціальних мережах. Такі середні показники виникли виключно завдяки великій кількості користувачів сторінок Гришковецької територіальної громади (18,9%) та Овруцькій міській об'єднаній територіальній громаді (14,7%).

4. Львівська область

З 20 досліджених владних суб'єктів: 17 мають сторінки в соціальній мережі Facebook. Львівська обласна рада присутня також в Telegram, Twitter; Львівська обласна державна адміністрація - в YouTube; Львівська міська рада – в YouTube, Instagram, Telegram та має чат бот City Helper Bot.

14 владних суб'єктів, що мають сторінки в Facebook ведуть активний контент – пости публікуються щоденно, 2 суб'єкти - 2-3 рази на тиждень.

Рівень реагування на контент – в середньому 20-50, інколи до 200 осіб.

Відсоток людей, які вподобали сторінки влади в соціальній мережі Facebook в середньому становить 2,9% від загальної кількості населення відповідної адміністративно-територіальної одиниці, 3,2% населення стежать за активностями на сторінках в соціальних мережах. Більше за середній показник охоплення наявне у Львівської міської ради (7,2%), Яворівської районної ради (8,5%), Буської територіальної громади (7,3%), Ходорівської територіальної громади (6,3%), Радехівської територіальної громади (5,2%).

5. Одеська область

З 26 досліджених владних суб'єктів: 21 мають сторінки в соціальній мережі Facebook, жодний суб'єкт не представлений в інших мережах (YouTube, Telegram).

18 владних суб'єктів ведуть активний контент в соціальній мережі Facebook – пости публікуються майже кожного дня.

Рівень реагування на контент – до 50 реагувань.

Відсоток людей, які вподобали сторінки влади в соціальній мережі Facebook в середньому становить 0,8% від загальної кількості населення відповідної адміністративно-територіальної одиниці, 1,4% населення стежать за активностями на сторінках в соціальних мережах. Більше за середній показник охоплення наявні у: Затишанській територіальній громаді (16,5%), Старокозацькій територіальній громаді (3,2%).

6. Хмельницька область

З 12 досліджених владних суб'єктів: 10 мають сторінки в соціальній мережі Facebook, жодний суб'єкт не представлений в інших мережах (YouTube, Telegram тощо).

6 владних суб'єктів ведуть активний контент в соціальній мережі Facebook – пости публікуються майже кожного дня.

Рівень реагування на контент – 10-20 реагувань.

Відсоток людей, які вподобали сторінки влади в соціальній мережі Facebook в середньому становить 1,38% від загальної кількості населення відповідної адміністративно-територіальної одиниці, 1,95% населення стежать за активностями на сторінках в соціальних мережах. Більше за середній показник охоплення наявні у: Хмельницької міської ради (6,9%), Шепетівської районної державної адміністрації (2,5%).

7. Місто Київ

З 12 досліджених всі мають сторінки в соціальній мережі Facebook, в YouTube - 9, Telegram, Instagram -1, Twitter - 1.

Всі суб'єкти ведуть активний контент в соціальній мережі Facebook – пости публікуються майже кожного дня. YouTube канали частіше не наповнюються.

Рівень реагування на контент – 100-200 реагувань.

Відсоток людей, які вподобали сторінки влади в соціальній мережі Facebook в середньому становить 1,5% від загальної кількості населення відповідної

адміністративно-територіальної одиниці, 1,7% населення стежать за активностями на сторінках в соціальних мережах. Більше за середній показник охоплення наявні у: Дарницької районної державної адміністрації (2,3%), Печерська районної державної адміністрації (2,8%), Святошинської районної державної адміністрації (2%).

Загальні тенденції та особливі риси

1. Практично всі місцеві органи влади та органи місцевого самоврядування використовують соціальну мережу Facebook, де створені відповідні сторінки. Інколи використовуються також YouTube і Telegram. Найчастіше ці канали комунікації використовують обласні суб'єкти та суб'єкти на рівні міст обласного значення.
2. Здебільшого місцева влада досить активна в соціальних мережах, інформація викладається в мережу практично кожного дня.
3. Середнє охоплення населення відповідного регіону сторінками влади у соціальних мережах складає 1-2%. Це не високий показник, що вказує на можливості працювати для збільшення охоплення і перспективний напрям роботи.
4. Контент, що створюють місцеві органи влади та органи місцевого самоврядування у Facebook передбачає інформування населення регіонів про актуальні події, заходи відповідних органів.
5. Показники реагування на контент органів влади є невисокими (10-50 реагування, інколи 100 та більше). Необхідним вбачається покращення контенту, що має стати цікавим для жителів відповідного регіону.

РОЗДІЛ 3.
Особисті прийоми громадян в умовах COVID-19

1. Рівненська область

Кількість особистих прийомів зменшилась на 64,1%. Всі суб'єкти, що надавали інформацію про зниження особистих прийомів повідомляли про призупинення прийомів у зв'язку із запровадженням карантинних обмежень через COVID-19.

2. Донецька область

Кількість особистих прийомів зменшилась на 67,8%. Всі суб'єкти, що надавали інформацію про зниження особистих прийомів повідомляли про призупинення прийомів у зв'язку із запровадженням карантинних обмежень через COVID-19.

3. Житомирська область

Кількість особистих прийомів зменшилась на 28,8%. Практично всі суб'єкти, що надавали інформацію про зниження особистих прийомів повідомляли про призупинення прийомів у зв'язку із запровадженням карантинних обмежень через COVID-19.

4. Львівська область

Кількість особистих прийомів зменшилась на 20,3%. Суб'єкти, що надавали інформацію про зниження особистих прийомів повідомляли про призупинення прийомів у зв'язку із запровадженням карантинних обмежень через COVID-19. Разом з тим суб'єкти, які надали інформацію про запровадження особливих умов прийому також повідомили про збільшення кількості прийомів.

5. Одеська область

Кількість особистих прийомів зменшилась на 33,9%. Практично всі суб'єкти, що надавали інформацію про зниження особистих прийомів повідомляли про призупинення прийомів у зв'язку із запровадженням карантинних обмежень через COVID-19.

6. Хмельницька область

Кількість особистих прийомів зменшилась на 52%. Всі суб'єкти, що надавали інформацію про зниження особистих прийомів повідомляли про призупинення прийомів у зв'язку із запровадженням карантинних обмежень через COVID-19.

7. Місто Київ

Кількість особистих прийомів зменшилась на 67,4%. Всі суб'єкти, що надавали інформацію про зниження особистих прийомів повідомляли про призупинення прийомів у зв'язку із запровадженням карантинних обмежень через COVID-19.

Загальні тенденції та особливі риси

1. Середній показник зниження особистих прийомів становить 47,8%.
2. Практично всі місцеві органи влади та органи місцевого самоврядування вказали про зменшення кількості особистих прийомів. Таке зменшення, в основному, пов'язано з призупиненням прийомів через запровадження карантинних обмежень.

РОЗДІЛ 4.
Громадські ради в умовах COVID-19

Нормативно-правовий контекст

Стаття 38 Конституції України передбачає, що громадяни мають право брати участь в управлінні державними справами.

Основний документ, що визначає порядок роботи громадських рад є Постанова Кабінету Міністрів України від 3 листопада 2010р. №996 "Про забезпечення участі громадськості у формуванні та реалізації державної політики", якою встановлено:

Порядок проведення консультацій з громадськістю з питань формування та реалізації державної політики;

Типове положення про громадську раду при міністерстві, іншому центральному органі виконавчої влади, Раді міністрів Автономної Республіки Крим, обласній, Київській та Севастопольській міській, районній, районній у мм. Києві та Севастополі державній адміністрації.

Для державних адміністрацій Постанова №996 передбачає необхідність вжиття заходів для утворення громадських рад при центральних і місцевих органах виконавчої влади та забезпечити їх функціонування.

Органам місцевого самоврядування Постановою №996 рекомендовано під час проведення консультацій з громадськістю та утворення громадських рад при органах місцевого самоврядування керуватися затвердженими цією постановою Порядком і Типовим положенням.

Для здійснення аналізу роботи громадських рад в умовах COVID-19 була отримана інформація від 112 владних суб'єктів різних рівнів: державних адміністрацій рівних рівнів, місцевих рад, територіальних громад.

За наданою інформацією громадські ради створені в 43 владних суб'єкта: 31 громадська рада при державних адміністраціях, 12 – при органах місцевого самоврядування (в тому числі – 6 при територіальних громадах).

За наданою інформацією в 2020 році було проведено 105 засідань громадських рад. 6 рад повідомили про проведення засідань в онлайн форматі. 19 громадських рад скасовували засідання здебільшого через карантинні обмеження, запроваджені у зв'язку з COVID-19.

Під час аналізу статутів територіальних громад, положень громадських рад не встановлено будь-яких особливих повноважень громадських рад крім визначених чинним законодавством.

Узагальнена інформація щодо створення громадських рад, проведення ними засідань подана в таблиці далі.

Створення громадських рад, проведення їх засідань

Показник	Кількість дослід-жених владних суб'єктів	Кількість громад-ських рад	Засідання в 2020	Онлайн засідання (кількість гром-рад)	Скасування засідань 2020, в т.ч. через COVID (кіль-кість громрад)
ВСЬОГО	**112**	**43**	**105**	**6**	**19**
Громадські ради при місцевих органах виконавчої влади	**43**	**31**	**94**	**6**	**11**
Громадські ради при ОМС	**69**	**12**	**11**	**0**	**8**
в тому числі територіальних громадах	**30**	**6**	**4**	**0**	**4**
Рівненська область					
Громадські ради при місцевих органах виконавчої влади	4	3	3	1	3
Громадські ради при ОМС	7	2	0	0	7
в т.ч. територіальних громадах	3	1	0	0	3
Донецька область					
Громадські ради при місцевих органах виконавчої влади	6	4	14	1	0
Громадські ради при ОМС	11	4	5	0	0
в т.ч. територіальних громадах	5	2	0	0	0
Житомирська область					
Громадські ради при місцевих органах виконавчої влади	4	1	4	0	0
Громадські ради при ОМС	11	2	4	0	1
в т.ч. територіальних громадах	5	2	4	0	1
Львівська область					
Громадські ради при місцевих органах виконавчої влади	6	3	4	0	3
Громадські ради при ОМС	14	1	0	0	0
в т.ч. територіальних громадах	5	0	0	0	0
Одеська область					
Громадські ради при місцевих органах виконавчої влади	8	7	12	0	1
Громадські ради при ОМС	18	1	0	0	0
в т.ч. територіальних громадах	9	0	0	0	0
Хмельницька область					
Громадські ради при місцевих органах виконавчої влади	4	2	7	1	1
Громадські ради при ОМС	8	2	2	0	0
в т.ч. територіальних громадах	3	1	0	0	0
місто Київ					
Громадські ради при місцевих органах виконавчої влади	11	11	50	3	3
Громадські ради при ОМС	0	0	0	0	0
в т.ч. територіальних громадах	0	0	0	0	0

Загальні тенденції та особливі риси створення та роботи громадських рад

Громадські ради варто вважати інструментом участі в управлінні державними справами, що найкраще відпрацьований в країні.

За вимогами чинного законодавства обов'язок створювати громадські ради наявний в органів виконавчої ради в тому числі місцевих. Для органів місцевого самоврядування створення громадських рад має рекомендаційний характер. У зв'язку з наявністю таких нормативних вимог, спираючись на отримані дані, маємо говорити про те, що громадські ради створені при 72% місцевих органах та при 17% органів місцевого самоврядування. Отже, що відсутність обов'язку перешкоджає запровадженню цього інструменту на рівні місцевих рад та територіальних громад.

Причини ситуації, при якій громадські ради як інструменти мало використовується там, де відсутній обов'язок їх створювати мають бути досліджені окремо.

На роботу громадських рад вплинув COVID-19, зокрема, з 43 громадських рад про скасування засідань повідомили 19. Ці скасування відбулися здебільшого через карантинні обмеження.

На жаль, онлайн формат роботи і проведення засідань за допомогою інтернет-платформ не часто використовувався громадськими радами: 6 із 43 громадських рад повідомили про проведення онлайн засідань. Зрозуміло, що це певним чином обмежувало можливості рад розглядати питання та приймати рішення. Про причини такої ситуації буде вказано нижче, адже це питання ставилося під час опитувань членів громадських рад регіонів, що досліджувалися. В будь-якому випадку можливості проведення віддалених засідань не передбачені чинним законодавством та положеннями про досліджені громадські ради.

РОЗДІЛ 5. Робота громадських рад в умовах COVID-19. Результати опитування.

Питання: Чи змінювався склад громадської ради протягом 2020 року? Як це вплинуло на роботу громадської ради?

Відповіді: найчастіше склад громадських рад не змінювався. Зміни складу які відбувалися, здебільшого стосувалися виключення людей, які не працювали, не відвідували засідання. Такі зміни полегшували роботу, адже дозволяли збирати необхідний кворум.
Наявність чи відсутність впливу на роботу ради зміни у її складі залежав від того, чи була людина яка пішла активною.

Питання: Як часто відбуваються засідання громадської ради? Чи цього достатньо для ефективної роботи громадської ради? Чому?

Відповіді: думки щодо періодичності засідань громадських рад та достатності їх для забезпечення ефективної роботи різняться. Називається періодичність від кількох засідань на місяць до щокварталу.

Питання: Що змінилося в роботі громадської ради у 2020 році? Які були позитивні та негативні моменти в роботі громадської ради?

Відповіді: COVID-19 вплинув на роботу громадських рад – члени рад почали спілкуватися онлайн, в телефонному режимі. Таке освоєння новітніх технологій визнано позитивним моментом, з іншого боку людям старшого віку було складно працювати в такому форматі.
Серед негативних моментів: влада зупинила фінансування проєктів, адже коштів потребували заходи боротьби з наслідками COVID-19. Також не вистачало «живого» спілкування між членами робочих груп та з владою. Інколи були проблеми з відвідуванням засідань громадських рад, адже транспорт не працював.

Питання: Які основні проблеми в роботі громадської ради були у 2020 році. Яким чином можна подолати ці проблеми?

Відповіді: основні проблеми пов'язані з COVID-19. Ці проблеми викликали необхідність переформатовувати роботу, зменшилась кількість засідань і очного спілкування, відповідно – зменшилась ефективність громадських рад. Також проблеми участі старших людей у онлайн спілкуванні.
Друга частина проблем пов'язана з необхідністю налагоджувати комунікації з новообраною/новопризначеною владою.

Питання: Окрім пандемії та місцевих виборів, які ще фактори вплинули на роботу громадської ради у 2020 році? Яким чином?

Відповіді: крім пандемії та місцевих виборів інших суттєвих факторів названо не було.

Питання: Як вплинула реформа децентралізації на діяльність громадської ради?

Відповіді: серед позитивного впливу децентралізації було названо активізацію громадського руху та бажання участі у державних справах через громадські ради більшої кількості людей. З іншого боку, виникали проблеми в організації роботи громадських рад у зв'язку зі створенням

нових територіальних громад, адже збільшення об'єднаних районів призводило до необхідності розширювати склад громадських рад, залучати більше людей.

Питання: Чи отримує громадська рада необхідну підтримку від органу влади, при якій вона створена? В чому саме виражається така підтримка? Чи дослухається орган влади до громадської ради, її членів? Якщо існують проблеми взаємодії між громадською радою та органом влади, при якому вона створена?

Відповіді: практично в усіх відповідях вказано, що влада дослухається до громадських рад, підтримує їх роботу, забезпечує приміщеннями (так, у зв'язку з карантинними обмеженнями влада виділяла більші приміщення для засідань) канцелярією тощо, на засіданнях громадських рад присутні голови відповідних органів влади.
Були також окремі негативні відповіді серед яких: влада не дослухається, адже рішення ради мають рекомендаційний характер, існують бюрократичні процедури, які заважають владі швидко сприймати та використовувати рішення громадських рад.
Серед найбільш проблемних регіонів, в яких члени громадських рад скаржилися на проблеми спілкування з владою є Одеська область.

Питання: Які зміни необхідні в роботі громадської ради? Як має змінитися робота громадської ради у зв'язку з пандемією COVID-19 та проведенням місцевих виборів?

Відповіді: серед пропозицій, наданих опитаними членами громадських рад зазначена необхідність посилити вплив рад, зробивши їх рішення обов'язковими до виконання. Також вказано про необхідно залучати молодих, активних громадян до участі у громадських радах, зменшення бюрократії в роботі органів влади, розвивати онлайн формат роботи громадських рад. Крім того, було запропоновано запровадити оплату роботи членів громадських рад, проводити тренінги з питань роботи в онлайн форматі.

Питання: Чи скасовувались засідання громадської ради у зв'язку з пандемією COVID-19 та проведенням місцевих виборів? Як часто таке відбувалося протягом 2020 року? Чи пропонувалися інші формати роботи (онлайн засідання)? Якщо онлайн засідань не відбувалося, то чому?

Відповіді: члени громадських рад повідомляли як про скасування засідань, так і їх проведення з дотриманням карантинних обмежень. Інколи обговорення питань і прийняття рішень проводилось в онлайн форматі. Однак з онлайн форматом виникали труднощі, адже мала бути особа яка технічно все організує, що досить складно. Крім того, при використанні платформ були проблеми, адже окремі члени рад проживають в місцевості де відсутній Інтернет.

Питання: Чи вистачає відкритості у роботі громадської ради? Чи необхідні додаткові заходи, наприклад, онлайн трансляцій засідань для забезпечення відкритості роботи громадської ради?

Відповіді: опитані члени громадських рад вважають роботу цих рад достатньо прозорою. Деякі з опитаних позитивно відносяться до онлайн-трансляцій засідань, інші вважають цей формат складним для людей старшого віку. Члени громадських рад говорили також про необхідність залучати до висвітлення роботи рад традиційні ЗМІ. Хоча часто достатньою ознакою прозорості опитані вважають оприлюднення рішень громадських рад на сайтах відповідних органів влади.

РОЗДІЛ 6.
Взаємодія ОГС з владою протягом 2020 року. Результати опитування ОГС

Питання: Яким чином ситуація з пандемією COVID-19 і місцеві вибори вплинули на роботу організації?

Відповіді: місцеві вибори не вплинули на роботу організацій.
Щодо впливу COVID-19 респонденти вказали на перехід в онлайн формат роботи для вирішення питань діяльності, сповільнення діяльності, зменшення звернень (в окремих організацій, не дотичних до питань охорони здоров'я), припинення допомоги з-за кордону тощо. Крім того, впровадження обмежувальних і протиепідеміологічних заходів, призвели до скасування публічних заходів, особистих відвідувань людей, проведення навчальних заходів, закордонних поїздок тощо.

Питання: Які фактори, крім пандемії та місцевих виборів, впливали на роботу організації у 2020 році? Позитивним чи негативним був такий вплив? Чому?

Відповіді: головним негативним фактором, що впливав на роботу організацій названо відсутність стабільного фінансування. Крім того, війна, що триває досить довгий час стала буденністю і тому люди менше почали надавати благодійної допомоги. Також називалися: незацікавленість влади у діяльності організації та відсутність підтримки з боку влади, бездіяльність влади та бюрократичні процедури, складна економічна ситуація в країні.
Серед позитивних факторів названа можливість працювати з лікарями, які були вдячні за допомогу в умовах пандемії.

Питання: Як організація взаємодіє з владою: обласною, районною, міською? Сильні та слабкі сторони такої взаємодії. Досягнення та проблеми.

Відповіді: існує постійна взаємодія ОГС різних напрямів роботи. Організації, що співпрацюють з владою говорять про її підтримку. Окремі опитані представники ОГС також входять в громадські ради і через них взаємодіють з владою.
Серед досягнень - отримання фінансування з бюджетів різних рівнів на проєкти організацій.
Серед проблем – безініціативність влади та незацікавленість в роботі ОГС.

Питання: Як часто Вам доводиться звертатися до органів місцевої чи регіональної влади, органів місцевого самоврядування? Якою є реакція влади на такі звернення? Яким є результат таких звернень? Чи задоволені Ви таким результатом? Що вважаєте необхідно змінити щоб результат був кращим?

Відповіді: організації говорять про різний досвід співпраці з органами влади. Найчастіше вони мають позитивний досвід співпраці та вирішення питань, з якими зверталися. Реакція влади їх задовольняє. Є окремі випадки незадоволеністю співпрацею з владою, що пов'язана з формальним відношенням до проблем, безініціативністю та невиконанням представниками влади обов'язків.

Питання: Яким чином ситуація з пандемією COVID-19 та місцеві вибори, а також інші виклики 2020 року вплинули на періодичність Ваших звернень до влади? Реакцію влади? Результативність звернень?

Відповіді: думки щодо впливу COVID-19 на взаємодію з владою розділилися: організації вказують як на відсутність змін щодо результативності, так і на негативний вплив COVID-19.

Зазначають також про необхідність налагодити новий формат зв'язку через онлайн звернення, з використанням телефону, електронної пошти.

Питання: Які заходи необхідно вжити, щоб зменшити вплив COVID-19 та інших викликів на взаємодію влади та організації?

Відповіді: вказується на необхідність забезпечити відповідальне ставлення чиновників до виконання своїх обов'язків. Крім того, необхідним є проведення консультацій як подавати до органів влади онлайн звернення.

Питання: Якими є формат та канали спілкування з владою? Яка їх ефективність? Чи змінилися формат та канали спілкування з владою у зв'язку із пандемією COVID-19, місцевими виборами або іншими викликами? Чи необхідно змінювати формат та канали спілкування з владою та яким чином?

Відповіді: організації вказують на існування різних форматів і каналів звернення до влади: особисто і за допомогою засобів зв'язку (телефон, електронна пошта). Більш ефективними є особисті зустрічі, однак в умовах карантинних обмежень слід більше застосовувати онлайн формат. Крім того, ОГС вказують на відсутність можливостей запрошувати представників влади до обговорень окремих питань в умовах карантинних обмежень.

Питання: Чи відбувалися відмови влади у спілкуванні з організацією з посиланням на пандемією COVID-19, місцеві вибори? Як часто відбуваються такі відмови? Чи пропонувалися інші формати та канали спілкування (онлайн зв'язок)? Якщо онлайн спілкування не відбувалося то чому?

Відповіді: найчастіше опитані організації вказували про відсутність відмов у спілкуванні, в тому числі, у зв'язку з COVID-19. Влада надавала рекомендації щодо проведення діяльності онлайн на час пандемії. В окремих відповідях відмови відбувалися з посиланням на карантинні обмеження. Онлайн спілкування також пропонувалося, однак не в усіх випадках.

Питання: Основні проблеми у спілкуванні з владою? Яким чином можна змінити ситуацію? Чи здатна влада підтримувати постійний зв'язок, зворотній зв'язок?

Відповіді: серед проблем вказуються відсутність розуміння ситуації, актуальності проблем, несприйняття ідей, небажання розуміти те, що пропонується, а також бюрократія в структурах влади.

ВИСНОВКИ ТА РЕКОМЕНДАЦІЇ

1. Влада в регіонах досить оперативно і порівняно ефективно реагувала на події, пов'язані з COVID-19, інколи проявляючи обґрунтоване COVID-дисидентство, координуючись з місцевим бізнесом, підключаючи до комунікацій з населенням щодо обмежувальних заходів духовенство та проводячи засідання на відкритому повітрі. Така активність допомагала долати виклики, обумовлені особливістю регіонів. Отриманий позитивний досвід і відпрацьовані практики реагування вартують того, щоб передавати як позитивний досвід їх в інші регіони та процедурно фіксувати у відповідних документах (протоколах реагування) як найкращі практики.
2. Влада в Україні не достатньо ефективно використовує соціальні мережі. Зокрема, середній показник залучення населення до користування сторінками влади в соціальних мережах становить 1% (є відхилення в окремих регіонах в бік більшого чи меншого охоплення). Використання соціальних мереж посилює комунікаційні можливості влади, можливості впливати, доносити інформацію, отримувати моментальні відповіді на власні рішення. Варто розуміти те, що соціальні мережі - це новий, сучасний засіб масової інформації. Розвиток охоплення в соціальних мережах, залучення населення регіону до використання соціальних мереж, боротьбу за якість контенту, його цікавість населенню слід включати до основних напрямків роботи органу влади.
3. Ситуація з COVID-19, запровадження карантинних обмежень вплинули на проведення представниками влади особистих та виїзних прийомів. У відповідях влади на наші запити вказано, що в більшості випадків особисті прийоми були скасовані, запроваджені інші формати звернення і спілкування з владою, зокрема, засобами електронної пошти та телефоном. Як показують відповіді, отримані під час опитувань представників неурядового сектору і членів громадських рад – це зменшило ефективність комунікацій з владою. Разом з тим, опитувані особи не вважали, що влада використовує COVID-19 як привід не відповідати на запити. Тут варто рекомендувати застосування онлайн засобів проведення особистих прийомів, через платформи на кшталт ZOOM.
4. В цілому ситуація з COVID-19 мала негативний вплив на роботу громадських рад. Зокрема, скасовувалися засідання, затягувалося прийняття рішень, доводилося обговорювати питання в онлайн форматі, що часто є не зручним, особливо для людей старшого віку і тих членів громадських рад, які проживають в селах з поганою якістю інтернет-зв'язку. Однак, ситуація з карантинними обмеженнями має прискорювати застосування нових форматів роботи, адже в кінцевому випадку онлайн формати дозволять швидко приймати рішення не витрачаючи коштів на проїзд.
5. Варто розуміти, що громадські ради є найбільш застосованим і процедурно налаштованим інструментом участі громадян у державних стравах, що є обов'язковим для системи органів виконавчої влади та рекомендованим для органів місцевого самоврядування. На жаль, органи місцевого самоврядування, не часто використовують цей інструмент.
6. Члени громадських рад вказують про наявність підтримки їх діяльності з боку органів, при яких вони створені. Це ще раз говорить про лояльність місцевої влади до громадського сектору і гарні можливості співпраці. Варто розвивати цю взаємодію державного і неурядового секторів, створювати нові можливості включення представників неурядового сектору до вирішення проблем в області.
7. Не зважаючи на те, що громадські ради практично не здійснюють онлайн-трансляції власних засідань, члени громадських рад вважають роботу рад достатньо відкритою. Вони говорять про наявність всіх рішень рад у відкритому доступі та можливості за запитом отримати інформацію, бути присутніми на засіданнях. В цьому випадку слід порадити проведення онлайн-трансляцій засідань – це сприятиме відкритості громадських рад і є гарним способом залучити населення до активності без необхідності застосування додаткових бюрократичних механізмів.
8. Розглядаючи результати опитувань неурядових організацій з питань взаємодії з владою варто зазначити загальну тенденцію задоволеністю такою взаємодією. Так представники організацій в основному говорять про результативність звернень, активне реагування влади на запити. І цю тенденцію слід підтримувати, адже активні неурядові організації можуть надати владі гарну підтримку в критичних ситуаціях, коли влада не встигає зреагувати.

pm.net.ua

Аналітичний звіт підготовлено ГО «Простір можливостей» (pm.net.ua) в рамках проєкту «Громадськість за демократизацію» за сприяння Європейського Союзу (http://ec.europa.eu/europeaid/), який реалізується Інститутом економічних досліджень та політичних консультацій. Окремі думки, висловлені в аналітичному звіті, є особистою позицією авторів і жодним чином не відображають точку зору Європейського Союзу